

Pasvalio rajono savivaldybės Pedagoginė psichologinė tarnyba

PENKTOKŲ ADAPTACIJA MOKYKLOJE

Paruošė PPT psichologė Simona Stapulionienė

Ištieskime visi rankas vaikams, padėkime penktokams staigiame gyvenimo posūkyje!

Jūsų vaikas jau penktokas!

Perėjimas iš pradinės mokyklos grandies į viduriniąją sutampa su perėjimu į paauglystės laikotarpį.

Tad, tėveliai, nenustebkite, jog veržlų, energingą, rodo, itin lengvą žinių įgijimą keis netikėtas sulėtėjimas, beveik sustojimas, o gerą vaiko elgesį, jo gerą nuotaiką staiga temdys susierzinimas, užsispyrimas, kartais galbūt agresija.

Kiekvienas vaikas yra individualus, nepakartojamas, bet jų problemos panašios, nes tai susiję su jų amžiaus laikotarpiais. **Noras mokytis, kaip ir viskas šiuo laikotarpiu, tampa labai prieštaringas.**

Specifinės paauglio penktoko problemos:

IV kl. baigimas - “Pirmas laiptelis nugalėtas”. Penktoko laukia daug naujovių. Vos pradėjęs mokytis penktoje klasėje, jis susiduria su daugybe nežinomų dalykų.

- Visų pirma vietoje mylimos mokytojos, kuri puikiai pažinojo kiekvieną vaiką, dabar yra nauja auklėtoja.
- Kiekvieno dalyko ateina mokyti vis kitas mokytojas, turintis vis kitokį charakterį, įpročius, vertybes, mokymo bei vertinimo sistemą, kurią penktokas turi perprasti.
- Nauji klasės draugai.
- Nauja mokykla, kuri kelis kartus didesnė nei buvusi pradinė. Iš pirmo žvilgsnio ši mokykla atrodo paini, klaidi ir svetima. Joje mokosi vyresni mokiniai.

Visa tai mokinį gali priversti pasijusti nebe taip saugiai, kaip ketvirtoje klasėje. Todėl tėvai turėtų savo penktokui padėti!

Mokyklinė dezadaptacija. Kas tai?

Psichologinė vaiko adaptacija V kl. trunka 5-6 savaites. Tačiau ji gali užsitęsti ir ilgiau. Nuomonė apie per didelį krūvį, kaip apie svarbiausią mokyklinės dezadaptacijos priežastį, šiek tiek perdėta. **Penktokai geba daug ir atkakliai dirbti, jei darbas jiems įdomus. Būtina, kad mokymasis keltų teigiamas emocijas.** Penktokai noriai imasi daugelio darbų, bet ištikus nesėkmei viską meta be sąžinės graužaties. **Svarbu padėti savo vaikui sudaryti reguliaraus mokymosi dienotvarkę, mokyti suprasti kylančius jausmus, padėti save kontroliuoti.** Didesnis mokymosi krūvis ir atsakomybė gali sukelti vaikui mokymosi baimę. Jis bijo nesuspėti, pavėluoti, padaryti kažką ne taip, būti neigiamai įvertintas ar nubaustas. Itin paplitę atvejai, kuomet mokyklinė dezadaptacija nulemta šeimoje dar ankstyvoje vaikystėje: vaikui suformuojamas pernelyg aukštas arba pernelyg žemas savęs vertinimas. Kartais sutrinka jų miegas bei apetitas.

Vienokius ar kitokius pokyčius patiria 70-80 proc. mokinių ir tai yra normali adaptacijos dalis. Daugumai tokie sutrikimai išnyksta po 2-3 savaitių.

Bet yra mokinių, kuriems adaptacijos periodas tęsiasi 2-3 mėnesius.

Tėvų pagalba labai svarbi!

Adaptacijos metu svarbu išlaikyti ramią, saugią vaiko aplinką bei tikslią dienotvarkę, t.y. elgtis taip, kad jis nuolat jaustų tėvų rūpinimąsi ir paramą.

Prasminga kaskart tėvams pasiteirauti, kaip vaikui sekėsi mokykloje, ką naujo sužinojo, kas buvo lengva, o kas sunku, su kuo daugiausiai bendrauja, kas patinka ir kas ne mokykloje, ko jam norėtųsi.

Būtina pastebėti vaiko pasiekimus, pagirti už nuopelnus ir darbą.

Stebėkite savo atžalas, jų elgesį, emocijas. Pastebėję, jog jis elgiasi neįprastai (ramus tampa dirglus, aktyvus-pasyvus), raskite laiko paklausti, kas atsitiko.

Vaikas turi suprasti, kad jam atsivėrus ir išsipasakojus, Jūs jo nebausite, nepamokslausite, nebarsite, o padėsite surasti išeitį iš "beviltiškos" situacijos. *Turime paauglius išmokyti į iškilusias problemas žiūrėti kaip į natūralų, dar vieną jo asmenybės augimo laiptelį.*

Svarbu su vaiku aptarti, kas jam trukdė sėkmingai dirbti, kaip kitąsyk būtų galima to išvengti, paaiškinti, kad **normalu klysti ir svarbu iš klaidų mokytis.**

Vaikams labai svarbus papildomas ugdymas. Skatinkite dalyvauti įv. būreliuose, mokyklos gyvenime po pamokų. Teauga jie linksmi, kūrybingi ir laimingi.

Tėvai turėtų parodyti savo pavyzdžiu, kaip reikia bendrauti su bendraamžiais (kitais tėvais) ir autoritetais (mokytojais). Svarbus tėvų lankymasis susirinkimuose, tuomet galima įžvelgti bręstančias problemas, geriau pažinti savo vaiką, jo amžiui būdingus poreikius.

Naudota literatūra:

- 1. Cowley, S. "Kaip suvaldyti tuos nelaužadas? ", 2008 m.**
- 2. Kulikovskich, O. "Dėmesio! Penktokas!", 1998m.**
- 3. "Penktokas", 2006 m.**